

פלי ראשון

* 100% ידידות *

02-658-2070

054-7866705

clirishon@gmail.com

www.clirishon.co.il

בע"ה

שלום וברכה.

ברכותינו!

אנחנו מאד מקווים שגם אתם תיווכחו במהרה עד כמה פשוט ונעים לייצר גימור יפהפה ואיכותי על ידי שלאק.

על מנת למצות את יכולות הגימור הייחודיות הגלומות בשלאק, יש ליישמו על פי ההנחיות המפורטות.

אנחנו מאד ממליצים להדפיס את דפי ההנחיות ולעיין במ הטב לפני ביצוע היישום.

לא לחינם קבענו את האמירה:

"האם אי פעם חלמת לקנות לעצמך רולס-רויס?"

ובכן, היום עשית את זה!

תתחדש!"

שלאק

תיאור כללי, הוראות שימוש

ככלל...

מה זה בעצם שלאק? (Shellac)

שלאק הוא גימור מדהים לעץ (ולחומרים נוספים) שמבוסס על עיבודים שונים של שכבות הגנה שמייצר לעצמו חרק מסויים בהודו, הנקרא בקיצור Lac, או בשמו המלא *Laccifer lacca*.

אותו חרק ניזון מהנוזלים המועברים בצינורות ההובלה של העץ אשר המזינים את חלקי העץ השונים, ומפריש שכבות הגנה קשיחות על בסיס שרף.

פלי ראשון

* 100% ידידות *

02-658-2070

054-7866705

clirishon@gmail.com

www.clirishon.co.il

סוגי השלאק השונים מבוססים על סוגי העץ השונים המשמשים את ה-Lac לשם קיומו והתרבותו ועל צורות העיבוד השונות אותן עובר החומר הנאסף, לאחר שנוקה משאריות הענפים וגרגירי האדמה.

- לפני שנמשיך לפרט, חשוב לציין שהשלאק נחשב לגימור הנבחר ומועדף על ידי מספר לא מבוטל של מומחי עבודה בעץ בעולם!
- שמעתם על הגימור שנקרא French Polish? ובכן, זה מבוסס על Shellac.
- החלטתם לבנות בעצמכם גיטרה קלאסית? Shellac!
- גימור לכינור? צ'לו? חלילית? שלאק!
- בניתם שולחן כתיבה בסגנון עתיק מעץ מלא? Shellac!
- גימור מדהים לשולחן האוכל או לחיפוי עץ אלון? Shellac!

יתרונות הגימור בשלאק:

- השלאק יוצר גימור מ-ה-מ-ם ביופיו!
- 100% טיבעי.
- השלאק עצמו כלל אינו רעיל ואם ממיסים את פתיתי השלאק בממס לא רעיל ניתן לבצע איתו גימור לכלי אוכל.
- עמיד למים.
- עמיד לקרינת שמש ותנאי חוץ.
- גימור שלאק אינו מצהיב או מתכהה עם השנים.
- נוח וקל ליישום - מברשת, בד, פד, ספריי (פיסטולט).

פלי ראשון

* 100% ידידות *

02-658-2070

054-7866705

clirishon@gmail.com

www.clirishon.co.il

- מתייבש בתוך זמן קצר מאד יחסית.
- מבחינה אקוסטית- לשלאק ערך Damp ששואף לאפס ולכן מאד מתאים לגימור כלי נגינה אקוסטים, גם כלי מיתר וגם כלי הקשה.
- ניתן לערבב בין גווני שונים של שלאק כך שמספר אפשרויות גוון הגימור הוא אינסופי.
- אם יש צורך בשכבת גימור נוספת מסוג אחר- השלאק מסוגל לקבל כמעט כל גימור על גביו (ה- Dewaxed Shellac כנראה מותאם לקבל ממש את כל הגימורים, כולל PU).
- מצויין גם כשכבה ראשונית אוטמת- Sealer.
- קל לתיקון.
- במצב של פתיתים ניתן לשמור את השלאק על המדף לאורך שנים.
- במצב של תמיסת פתיתי שלאק באלכוהול (אתנול) ניתן לשמור את התמיסה כשישה חודשים על המדף.

כיצד נראה השלאק כשהוא מגיע אל הלקוח?

- לאחר גמר הניקוי הראשוני וייבוש התוצרים, מתקבלים פתיתים קשיחים הנקראים סידלאק- Seedlac. על אף רמת הנקיות הנמוכה יחסית, ישנם מצבי גימור אשר לגבם ה-Seedlac הוא המתאים יותר. לעיתים יש צורך להרחיק מה-Seedlac המומס באלכוהול חלקיקים מינראלים או אורגנים שלא שקעו.
- החומר שנקרא "שלאק" (Shellac) מתקבל לאחר תהליכי ניקוי וטיהור נוספים אותם עובר ה-Seedlac. ניתן לקבל את השלאק כפתיתים, ככפתורים, שזה שלאק יצוק לתוך תבניות קטנות עגולות, או שלאק נוזלי ומוכן לעבודה.

- Button Shellac, שזה שלאק מוצק בצורת עיגולים שטוחים, נוצר על ידי חימום השלאק המנוקה, מה שמתיר אותו למצב נוזלי, ויציקתו לתוך גומות בתבניות. מה היתרון בכך? חימום השלאק גורם לתהליכים כימיים בין מולקולות השלאק אשר בשורה תחתונה נותנים גימור שלאק בעל עמידות גבוהה במיוחד. בעבר היו מגמרים רצפות עץ על ידי יישום Button Shellac.
- דרגה נוספת של עיבוד השלאק נקראת Dewaxed Shellac, שזה שלאק נקי שעבר תהליכי טיהור נוספים להסרת שעוות המצויות בו באופן טבעי. Dewaxed Shellac מצטיין לא רק ברמת נקיותו ואיכותו אלא גם בכך שהוא יכול להיות מיושם על כל סוג גימור קודם ולקבל עליו כל סוג גימור.

לסיכום:

קיימים 4 סוגי שלאק:

1. Seedlac – הגולמי ביותר והפחות נקי, מגיע בצורת פתיתים.
2. Shellac – השלאק הנקי, מגיע בצורת פתיתים.
3. Button Shellac – שלאק נקי שעבר התכה ויציקה לתבניות, מגיע בצורת עיגולים שטוחים.
4. Dewaxed Shellac – שלאק נקי, ללא שעוות, מגיע בצורת פתיתים.

כיצד מכינים שלאק לעבודה?

- פשוט ממיסים את פתיתי השלאק בממס אורגני מתאים.
- מקובל בעולם כולו להמיס את השלאק באלכוהול, מסוג אתנול, Ethanol (מה שנמצא גם ביון, ויסקי ובירות).

כלי ראשון

* 100% ידידות *

02-658-2070

054-7866705

clirishon@gmail.com

www.clirishon.co.il

- הכנת השלאק לעבודה:

1. לוקחים את נפח האתנול הרצוי לכם בתוך כלי זכוכית (לא פלסטיק...!).

2. מוסיפים את השלאק במשקל המתאים.

3. סוגרים את הכל היטב (!) עם מכסה.

4. אחת לכמה דקות מסובבים את הכלי עד שרואים שפתיתי השלאק מרחפים בסיבוב בתוך האלכוהול ומניחים את הכלי.

5. חוזרים על הפעולה (כשמכסה הכלי סגור כל זמן ההמסה) עד שכל פתיתי השלאק נמסו לגמרי בתוך האתנול.

- חשוב:

1. לשים לב שאם השלאק מיועד להיות מיושם על גבי כלי אוכל או מה שמיועד לבוא במגע עם מזון, יש

להמיס אותו בממס מתאים ברמת food grade, כלומר אלכוהול שמיועד למגע עם מזון.

2. לא לעבוד עם אלכוהול שמכיל בתוכו מים, אפילו לא באחוזים נמוכים. גם אם השלאק ימס בתוכו, המים עלולים לגרום להזדקרות סיבי העץ.

3. להצטייד בהרבה סבלנות. מכיוון שהשלאק הינו חומר קשה תמס (כלומר לא נמס בקלות, אפילו לא באלכוהול) זה לוקח בין שעה ל-12 שעות לצורך המסת השלאק. תלוי בריכוז השלאק ובטמפרטורת החדר.

4. ביישום שלאק על ידי מברשת, יש לבחור במברשת איכותית ועדינה.

באילו ריכוזים עובדים?

- זה תלוי בייעוד העץ העובר גימור ובגוון הסופי אליו אתם מעוניינים להגיע.
- נהוג להתייחס לריכוזי גימורי השלאק כ-Cuts, שמבטאים מספר פאונדים (pounds) של שלאק בגאלון של ממש.
- על מנת לפשט את הנתונים, להלן טבלת ריכוזי עבודה מומלצים עם שלאק בגרמים לנפח קבוע של 1 ליטר של אלכוהול:

שימושים	גרם שלאק לליטר אלכוהול
French Polish, Sealing	120
גימור כללי לעץ, Sealing	240
יצירת שכבה עבה ביישום אחד, Sealing	360
Sealing	480

הערות:

1. ריכוזי עבודה גבוהים של שלאק מומלצים רק לבעלי ניסיון בעבודה עם שלאק.
2. אמנם הריכוז הנמוך המצויין בטבלה הוא 120 גרם שלאק לליטר אלכוהול (שזה "לפי הספר"), אבל כבר ראיתי בעלי מקצוע עובדים בריכוז 100 גרם שלאק לליטר.
3. תזכורת- ה Seedlac הוא אומנם הזול מבין האפשרויות אולם לעיתים מצריך הרחקת חלקיקים מינרלים או אורגנים שלא שקעו. בכל מקרה, המשקל הנטו של השלאק עצמו נמוך מהמשקל הנשקל.

יישום השלאק על עץ

- שלאק הוא אחד הגימורים היפים ו"הסלחניים" ביותר שיש לעץ.
- כל שכבה מתאחה עם השכבה שתחתיה.
- ניתן ליישם שלאק על ידי מברשת או פד שהוספג בשלאק.
- בכל מקרה או צורת יישום שתבחרו, רצוי לייצר שכבות דקות ועדינות של שלאק על גבי העץ.

אם בחרתם לעבוד עם מברשת:

1. יש לבחור מברשת איכותית ועדינה לגימור שלאק.
2. כדאי להטביל את המברשת באתנול נקי לפני תחילת היישום.
3. יש "לטעון" את המברשת בכמות נמוכה-בינונית של שלאק.
4. יישום השלאק יבוצע בתנועות עדינות וארוכות לאורך סיבי העץ.
5. נקודת תחילת המגע בין המברשת לעץ תהיה מאזור מרכז העץ או שליש העץ לכיוון הקצה ולא מקצה העץ (זה נכון גם לסוגי גימורים אחרים שמיישמים בעזרת מברשת על פני העץ).
6. המטרה היא ליצור שכבה דקה ואחידה של שלאק על פני העץ.
7. הקפידו על תנועות יד במהירות אחידה.
8. שימו לב שלא לעצור או להשתהות במהלך היישום.
9. אתם לקראת סיום "פס מריחה" של שלאק? נתקו את המברת מהעץ כלפי מעלה תוך כדי תנועה, כמו מטוס שממריא.
10. מנעו הצטברות שלאק בפינות המוצר.

אם בחרתם לעבוד עם פד:

(על מנת ללמוד כיצד מכינים פד יישום שלאק, צפו באחד מסרטוני הוידאו המדגימים זאת בעמוד השלאק:

<https://www.clirishon.co.il/shellac>

1. רצוי "לתדלק" את הפד באתנול נקי לפני תחילת היישום.
2. במקרה של French Polish – יישום השלאק יבוצע בתנועות מעגליות קטנות ועדינות.
3. לעיתים, גם בעבודה עם פד, תנועות לאורך הסיבים או לאורך קווי המתאר של המוצר זה מה שמתאים ונכון. לשיקול דעתכם.
4. המטרה היא ליצור שכבה דקה ואחידה של שלאק על פני העץ.
5. הקפידו על תנועות יד במהירות אחידה.
6. שימו לב שלא לעצור או להשתהות במהלך היישום.
7. אתם לקראת סיום "פס מריחה" של שלאק? נתקו את הפד מהעץ כלפי מעלה תוך כדי תנועה, כמו מטוס שממריא.
8. מנעו הצטברות שלאק בפינות המוצר.

הערות:

- קיימת הנהגה רווחת להוסיף שמן לפד בעת ביצוע French Polish. שמן פראפין איכותי יתאים למשימה זו.
- אם אתם מעוניינים ללטש סיבי עץ שמתרוממים לאחר שכבה ראשונה של יישום שלאק (denibbing), השתמשו בנייר לטש grit 400. לאחר ליטוש השכבה הראשונה אין צורך ללטש יותר.

(הערה – יש מי שיטען שליטוש סיבי העץ בעת יישום שלאק הוא לא הכרחי...)

באילו גוונים מגיע שלאק?

השלאק מגיע בעשרה גוונים קלאסיים לעבודה בעץ, החל מהבהיר ביותר (Platina) שמשפיע אך במעט על גוון העץ ועד גווני ענבר עמוק או גוון אדמדם.

תמונות של סוגי השלאק השונים ניתן לראות כאן: <https://www.clirishon.co.il/shellac>

השוני בין הגוונים נובע מסוג העץ ממנו הופק השלאק ומתהליכי הניקוי.

לסיום – בטיחות

קיימות הוראות בטיחות לגבי העבודה והאחסון של האלכוהול (אתנול) שחשוב להכיר:

האתנול, המשמש להמסת השלאק, הינו חומר נדיף ודליק. בשל כך יש לנקוט באמצעי בטיחות באחסון ועבודה עם האתנול.

1. יש לאחסן את האתנול במיכלו המקורי כשהפקק סגור היטב, הרחק ממקור חום או חומרים דליקים.
2. אין להדליק אש או לעשן במרחק של 50 מטרים ממיכל האתנול או ממקום בו עובדים עם אתנול.
3. אין לעבוד עם אתנול בקרבת מקור פולט חום (מפזרי חום, תנורי ספירלות וכד') או אש גלויה.
4. בעת העבודה עם אתנול יש לוודא שמכסה המיכל סגור היטב במהלך פרקי הזמן בהם אין צורך להוציא אתנול מהמיכל.
5. יש לשפוך מהמיכל את הכמות הרצויה של אתנול ולא בעודף.

כלי ראשון

* 100% ידידות *

02-658-2070

054-7866705

clirishon@gmail.com

www.clirishon.co.il

6. חומרים סופגים, כמו בדים, שבאו במגע עם אתנול יש לתלות או להניח באוויר הפתוח עד לנידוף האתנול מהם לפני השלכתם לפח האשפה.

7. אם נשפך אתנול או שעקב סיבה אחרת הצטברו אדי אתנול בחלל החדר – יש לאוורר את החדר עד שריח האתנול נעלם לחלוטין.

8. יש להחזיק מטף כיבוי תקין במקומות בהם עובדים עם אתנול ולהכיר את מיקומו ואופן השימוש בו.

9. אין לשתות את האתנול או לערבבו במאכלים.

יש לכם שאלות או צורך בייעוץ או עזרה מקצועית?

צרו אתנו קשר:

אסף יוסף כהן

02-6582070

054-7866705

clirishon@gmail.com

אנו מאחלים לכם הנאה וסיפוק מהעבודה עם השלאק שרכשתם!

ב-100% ידידות,

אסף יוסף כהן, כלי ראשון